

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петър Петров, д.м.

Катедра по психиатрия и медицинска психология

МУ проф. д-р Параскев Стоянов гр. Варна

Относно дисертационен труд на тема: Кроскултурален анализ на нагласата към самоубийство.

за присъждане на образователна и научна степен „доктор” на д-р Светлин Върбанов

Научен ръководител: доц. д-р Петър Петров д.м.

Становището се представя въз основа заповед на Ректора на МУ-Варна № Р-109-9/ 09.01.2018 г.

Суицидното поведение представлява сериозен медицински и социален проблем. Ежегодно около 1 000 000 души в световен мащаб завършват живота си със самоубийство, а суицидните опити, незавършили със смърт са десетки пъти повече. В нашата страна реализираните самоубийства са около 15 на 100 000 души население годишно, което ги поставя на осмо място сред водещите причини за смърт. Въпреки направените проучвания, все още липсва пълно разбиране на процесите на отключване и развитие на суицидното поведение. Съществуващите програми за превенция на самоубийствата не винаги дават очакваните резултати. Всичко това

обуславя нуждата от нови изследвания в тази област както на индивидуално, така и на обществено и кроскултурално ниво.

Литературният обзор задълбочен и отразява различни аспекти на суицидното поведение, както и очертава проблемите по отношение на превенцията. Обърнато е внимание на рисковите фактори, разпространението, методите за самоубийство, суицидната нагласа и съществуващите методи за нейното изследване. Литературният материал е изчерпателен, актуален и отразява съвременното научно познание в областта.

Целта и задачите на изследването са формулирани точно и ясно. Изследвания контингент обхваща 968 участника - 263 от България и 703 от англоезични държави (Австралия, Англия, Нова Зеландия, САЩ, Канада и Ирландия).

Използваните инструменти са добре подбрани съобразно нуждите на изследването. Patient Health Questionnaire - 2 (PHQ-2) и State Trait Anxiety Inventory (STAI) са добре познати и валидизирани на български език. Predicament questionnaire (PQ) е нов инструмент, в който е заложена съвсем нова концепция за изследване на суицидната нагласа.

Получените резултати са представени последователно заедно с последващите обсъждания.

Представена е процедурата по валидизация на английската и българската версия на Въпросника за суицидни нагласи (PQ). Извършен е факторен анализ, като факторната структура е сходна и при двете версии на въпросника, което позволява сравняване на резултатите от българската извадка с тези от англоезичните извадки. Аprobацията и валидизацията на двете версии на Въпросника за суицидни нагласи се явява един от основните приноси на дисертационния труд.

Анализът на получените резултати показва по-ниски резултати за суицидна нагласа сред изследваната българска извадка. Ясно се очертават и някои културално обусловени различия по отношение на неблагоприятните ситуации, които в най-голяма степен биха провокирали суицидно поведение. Установени са връзки между нагласата към самоубийство и семейния статус, но не и при двата пола. Участниците с данни за по-чести суицидни мисли или повече суицидни опити показват по-високи стойности на суицидната нагласа.

Направени са 11 извода, които отговарят на поставените цел и задачи, изведени са от резултатите и обсъждането и са представени ясно и точно.

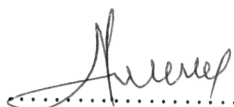
Изведени са 6 приноса, от които 4 са оригинални и 2 са потвърдителни.

Представеният дисертационен труд съдържа 148 страници, включващи 21 фигури, 21 таблици и 1 приложение. Цитирани са 160 литературни източници, 6 от които на кирилица и 154 – на латиница. Дисертационният труд е структуриран съобразно възприетата схема: съдържание, въведение, литературен обзор, цели и задачи, дизайн на проучването, методи, хипотези, организация на изследването, ограничения, резултати и обсъждане, заключение, изводи и приноси и завършва с книгопис.

В заключение: Представения от д-р Светлин Върбанов дисертационен труд на тема “Кроскултурален анализ на нагласата към самоубийство” се основава на задълбочено литературно проучване и новаторски изследователски подход. Проучването е проведено коректно и с подходящи инструменти. Направените изводи са коректни и отговарят на поставената цел. Настоящият труд напълно съответства на всички критерии за придобиване на образователна и научна степен “доктор” според Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния

състав в Медицински университет – Варна. В тази връзка убедено давам своята положителна оценка и препоръчвам на членовете на уважаемото научно жури да гласува положително за присъждането на образователна и научна степен “доктор” по медицина на д-р Светлин Върбанов Върбанов.

Дата:27.02.2018.....

....

Доц. д-р Петър Петров д.м.